

*Панченко В.В.,
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри земельного та аграрного права
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

ДЕЯКІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ ЩОДО АГРОІННОВАЦІЙ

В процесі реформування Україна намагається створити конкурентоспроможне сільське господарство відповідно до міжнародних стандартів. Аграрні перетворення дали змогу збільшити виробництво сільськогосподарської продукції, але це не вплинуло на соціально-економічний розвиток сільських територій, в основу якого закладаються принципи сталого розвитку.

Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020», затверджена указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 [1] є впровадженням в Україні європейських стандартів життя та вихід країни на провідні позиції у світі. Для цього передусім необхідно забезпечити стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом, створити сприятливі умови для ведення сільськогосподарської діяльності та прозору податкову систему. Отже, постулатом цієї Стратегії є «конкурентоспроможна держава з передовими інноваціями».

Інновації в аграрному секторі економіки є ефективним шляхом створення нових високопродуктивних засобів виробництва для оновлення виробничого комплексу, селекції і насінництва, запровадження новітніх наукових розробок і втілення в життя сучасних високоефективних технологій вирощування, переробки і зберігання одержуваної сільськогосподарської продукції.

У науковій літературі існують численні підходи до розуміння сутності та змісту поняття «інновації». Одні автори зазначають, що інновації – прогресивний результат творчої діяльності, яка знаходить широке застосування і призводить до значної зміни в життєдіяльності людини, суспільства, природи. Розглядають це явище як кінцевий результат упровадження новації у галузі сільського господарства (сортів рослин, порід тварин, засобів захисту рослин

або тварин, технологій вирощування тощо), який призвів до отримання економічного, соціального, екологічного та інших видів ефекту [2, с. 54–58].

Інші науковці розглядають інновації як реалізацію у господарській практиці результатів досліджень і розробок у вигляді нових сортів рослин, порід і видів тварин, птахів, нових і покращених продуктів харчування, матеріалів, нової техніки, нових технологій у рослинництві, тваринництві і переробній промисловості, нових форм організації та управління різноманітними сферами економіки, нових підходів до соціальних послуг, які дозволяють підвищити ефективність виробництва [3, с. 50–59]. Це може бути будь-яке нововведення, оновлений продукт, результат (дослідницької, проектної, виробничої або іншої) діяльності, тобто зміст поняття інновації розглядають як новаторство, яке стало предметом процесу впровадження.

Використовують також поняття «агроінновації», розуміючи під ним системні впровадження в аграрну сферу результатів науково-дослідницької роботи, що призводять до позитивних якісних та кількісних змін у характеристиці взаємозв'язків між біосферою і техносферою, а також покращують стан навколишнього середовища [4, с. 30–37]. Тобто це інновації (новостворений продукт, нові технології та інше), що були запроваджені у сільському господарстві, а їх реалізація дала можливість одержати економічний, соціальний, екологічний результати враховуючи комплексність умов сталого розвитку сільського господарства.

Отже, агроінновації є впровадженням з можливістю їх реалізації новітніх наукових розробок в процесі відновлення і підвищення родючості ґрунтів, органічного збагачення та мікробіологічного синтезу, що забезпечують збереження навколишнього природного середовища; здійснення високопродуктивної селекційної діяльності в рослинництві, тваринництві, птахівництві та рибицтві; зберігання та глибинної переробки сировини рослинного і тваринного походження, утилізації відходів, виробництва альтернативних джерел енергії та енергетичної сировини в сільському господарстві тощо.

Правові, економічні та організаційні засади формування цілісної системи пріоритетних напрямів інноваційної діяльності та їх реалізація в Україні визначені Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 8 вересня 2011 р., № 3715-VI [5] з метою забезпечення інноваційної моделі розвитку економіки шляхом концентрації ресурсів держави на пріоритетних напрямках науково-технічного оновлення виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції. І одним із стратегічних пріоритетних напрямів інноваційного розвитку на 2011–2021 роки є технологічне оновлення та розвиток аграрного сектору економіки.

Таким чином, інноваційна діяльність в аграрному секторі економіки України створює умови як соціально-економічного, так і організаційно-правового характеру для забезпечення економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних науково-технічних досягнень.

Належний рівень організаційно-правового забезпечення впровадження агроінновацій в Україні з метою посилення інноваційної активності сільськогосподарських товаровиробників задля збереження і підвищення рівня ефективності використання ресурсів в сфері аграрного виробництва можливий передусім за покращення фінансового стану таких товаровиробників з розширення можливостей їх інвестування, активізації діяльності галузевих дослідних установ щодо співпраці з аграрними підприємствами та покращення поінформованості у сфері поширення інновацій серед суб'єктів аграрного сектору економіки України.

Список використаних джерел:

1. Стратегія сталого розвитку «Україна - 2020»: схвалено Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015?info=1>.
2. Янковська О. Інноваційний процес у сільському господарстві. Наука і економіка. 2009. № 4 (16). С. 54–58.

3. Иванов В. А. Методологические основы инновационного развития агропромышленного комплекса. Экономические и социальные перемены: факты, тенденции, прогноз. 2008. № 2 (2). С. 50-59. doi: <http://esc.vscs.ac.ru/article/23>.

4. Кот О. Теоретичні аспекти інноваційного розвитку аграрного сектору економіки та його організаційно-економічне забезпечення. Проблеми науки. 2008. № 9. С. 30–37.

5. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 р. № 3715-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 19–20. Ст. 166.

У збірнику представлено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток аграрного, земельного та екологічного права на зламі тисячоліть», присвяченої 120-річчю Національного університету біоресурсів і природокористування України, проведеної 18–19 травня 2018 р. у Національному університеті біоресурсів і природокористування України.

Матеріали опубліковано в авторській редакції.

Розвиток аграрного, земельного та екологічного права на зламі тисячоліть : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 18–19 травня 2018 р.) / За заг. ред. д.ю.н., проф. В.М. Єрмоленка. – К., 2018. – 427 с.

© Колектив авторів, 2018

© Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2018